

Բաջենցը Հավատաստիւն ժողովին գրելով, որ պարսկական օրէնքով քրիստոնէութիւնը ուրացած անձը տիրանում է իր ազգականների ունեցուածքին, խնդրում էր, որ նուէրներ ու նամակ ուղարկուի պարսից Շահին, որպէսզի կանխուի այս օրէնքի ուժը, քանի որ մարդիկ հեշտութեամբ են ուրանում հաւատքը՝ չկորցնելու համար իրենց ողջ ունեցուածքը¹:

1632 թուականի յունիսի 1-ին Ապարանների վանքից, ապա յուլիսի 2-ին՝ Երեւանից գրած իր նամակներով նշանաւոր միսիոներ Պօղոս Փիրոմալլին գեկուցում էր «ընդդէմ քրիստոնէութեան, մասնաւորապէս՝ հայ քրիստոնէութեան եւ հայութեան դէմ ընդունուած այս աւերիչ օրէնքի» մասին: Տեղեկացնելով Նախիջեւանի արքեպիսկոպոս Օգոստինոս Բաջեցու կողմից ձեռնարկուած ընդդիմադիր քայլերի մասին (տեղի հայերը դատարանում սուտ ու կեղծ փաստերով ստիպուած էին հրաժարուել իրենց իսլամացած ազգականի հետ որեւէ ազգակցական կապերից), Փիրոմալլին խնդրում էր Հռոմի բարձրագոյն իշխանութիւնների անմիջական միջնորդութիւնը պարսկական իշխանութիւնների առջեւ՝ կանխելու այս օրէնքի գործունէութիւնը, այդպիսով՝ եւ հայոց իսլամացումը²:

1680-1681 թուականներին Հալէպում կուղովիկոս XIV-ի հիւպատոս Ֆրանսուա Պիքէին՝ մահմեդականների հալածանքներից փրկելու խնդրանքով դիմած Նախիջեւանի հայ դոմինիկեան համայնքից երկու կրօնաւոր վկայում էին, որ Ils ajoutaient que plusieurs de leurs ouailles passaient à l'Islam, que les officiers du Schah exerçaient sur les chrétiens de cette région des malversations incroyables. Si un des chrétiens, expliquaient-ils, est assez malheureux pour se faire mahométan, il devient d'abord le maître et le chef de tous les biens de la maison, et par tyrannie on étend cela à d'autres famille que vous pouvez penser; aussi voit-on tous les jours des chefs de famille qui se sauvent et qui emportent tout ce qu'ils peuvent, abandonnant les femmes et les enfants³:

1 Տե՛ս SOCG, vol. 390, f. 182.

2 Կ. Էպս. Ամատունի. Ոսկան վրդ. Երեւանցի եւ իր ժամանակը: Կուսուոր էջ մը ժէ դարու հայ եկեղեցական պատմութենէն. Վենետիկ, 1975, էջ 39:

3 G. GOYAU. Un précurseur: François Picquet. Consul de Louis de XIV en Alep et évêque de Babylone. Paris, 1942, p. 238-239. Նման եղանակով մահմեդականացածների թիւը միայն 1629-1654 թուականներին, ըստ «բոկոտն» կարմելիտների հաշուումների կազմում էր մօտ 50,000 մարդ (տե՛ս A Chronicle of the Carmelites in